

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Πολυτεχνική Σχολή

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Βασικές έννοιες Δορυφορικής Τηλεπισκόπησης

Ηλεκτρομαγνητική Ακτινοβολία

Ιωάννης Φαρασλής

ΤΗΛΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

✓ Είναι η επιστήμη της συλλογής, ανάλυσης και ερμηνείας της πληροφορίας μιας περιοχής, μέσω καταγραφικών οργάνων, τα οποία δεν είναι σε επαφή με το υπο – μελέτη αντικείμενο.

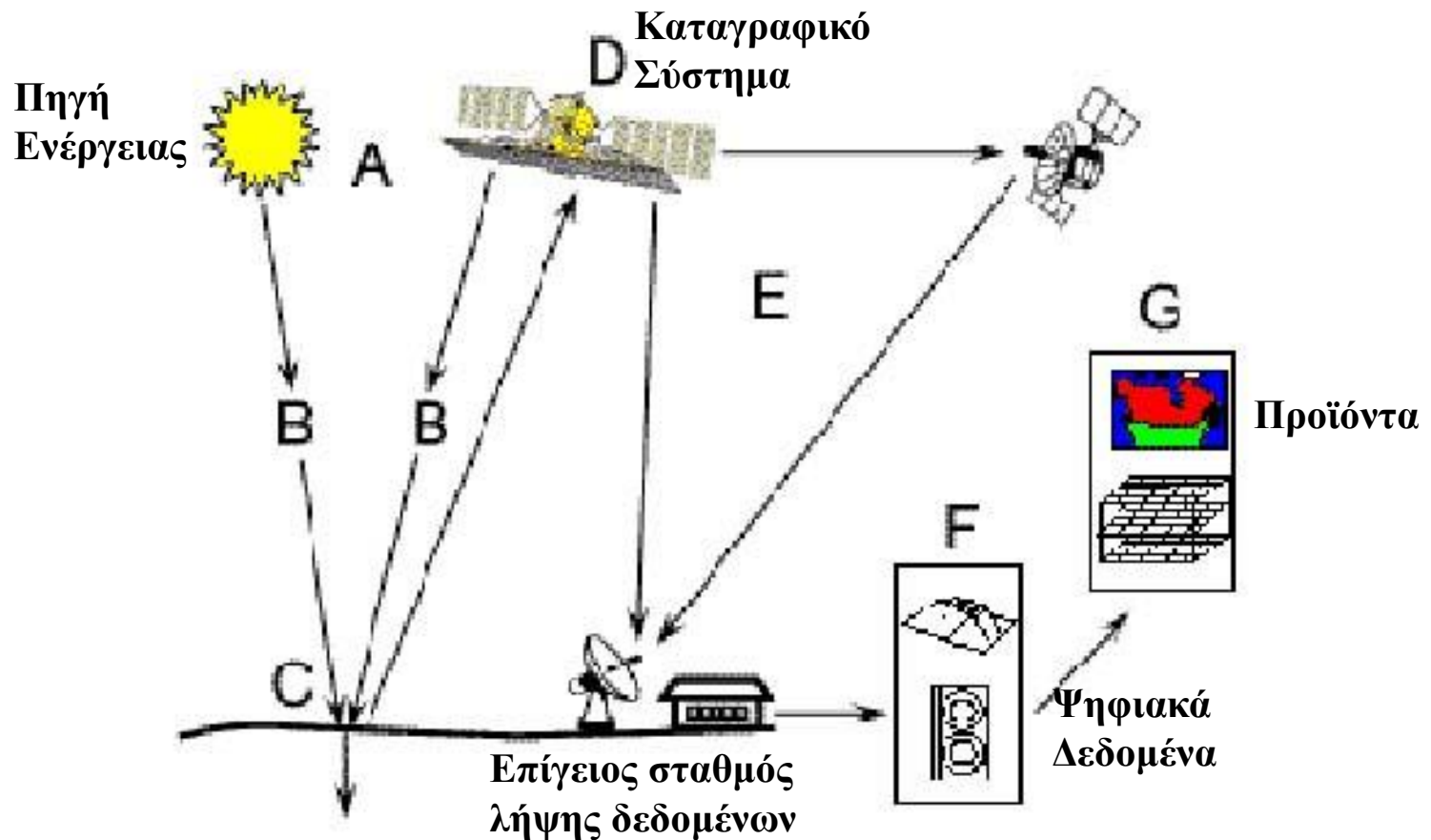
✓ Οι πληροφορίες καταγράφονται σε μορφή εικόνας από τα καταγραφικά συστήματα

Προσαρμοσμένα σε :

Αεροπλάνα και Δορυφόρους

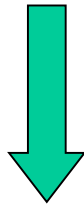
Στοιχεία συστήματος Τηλεπισκόπησης

1. Πηγή Ενέργειας (Α)

Δύο βασικές μορφές :

- Ήλιος
- Από το ίδιο το σύστημα καταγραφής

«Φωτισμός» του στόχου (περιοχή μελέτης)

2. Ακτινοβολία και Ατμόσφαιρα (B)

Δύο στάδια αλληλεπίδρασης της ακτινοβολίας με την ατμόσφαιρα :

- Κατά την είσοδο μέχρι τον στόχο
- Από το στόχο μέχρι τον καταγραφικό σύστημα

3. Η.Μ. Ενέργεια - Στόχος (C)

Αλληλεπίδραση ΗΜΕ – Στόχος :

Τιμές Ανάκλασης της ΗΜΕ

Εξαρτώνται από

- Τη σύσταση και δομή του υλικού
- Την κλίση της επιφάνειας σε σχέση με το οριζόντιο επίπεδο

4. Καταγραφή της Ενέργειας από τον Καταγραφέα (D)

Η ανακλώμενη ή εκπεμπόμενη ενέργεια από τον στόχο καταγράφεται από τον δορυφόρο

5. Εκπομπή της καταγραφόμενης ενέργειας (E)

- ✓ Η ενέργεια που καταγράφεται από τον δορυφόρο μεταδίδεται σε επίγειο σταθμό λήψης δεδομένων.
- ✓ Οι πληροφορίες μετασχηματίζονται σε εικόνες

6. Ερμηνεία και Ανάλυση (F)

Επεξεργασία των εικόνων (ταξινομήσεις – οπτική ερμηνεία) για την εξαγωγή πληροφορίας

7. Εφαρμογές (G)

Χρήση της εξαγόμενης πληροφορίας στην επίλυση προβλημάτων

ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΗ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ (ΗΜΑ)

Σχέση ΗΜΑ με την Τηλεπισκόπηση :

✓ Τα καταγραφικά συστήματα :

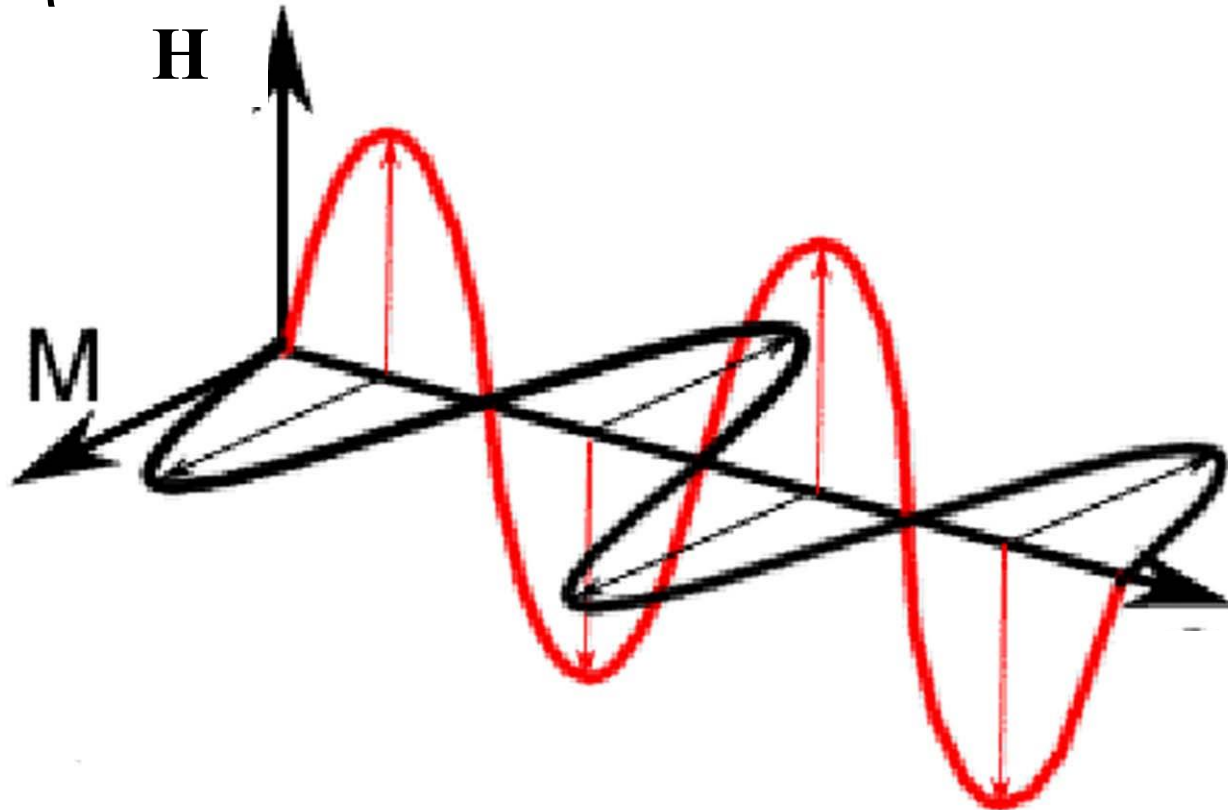
ανιχνεύουν την Η.Μ. Ενέργεια από την επιφάνεια της γης

καταγράφουν την ένταση της Η.Μ.Ε. σε διαφορετικές ζώνες του Ηλεκτρομαγνητικού Φάσματος

Στοιχεία ΗΜΑ

Η ΗΜΑ μεταδίδεται με τη μορφή κύματος και συντίθεται από το:

- Ηλεκτρικό πεδίο
- Μαγνητικό πεδίο

Χαρακτηριστικά της ΗΜΑ : Μήκος Κύματος

Η απόσταση δύο διαδοχικών κορυφών του αρμονικού κύματος της ΗΜΑ : λ

Μονάδες Μέτρησης:

Km= 1000 m

m= 1m

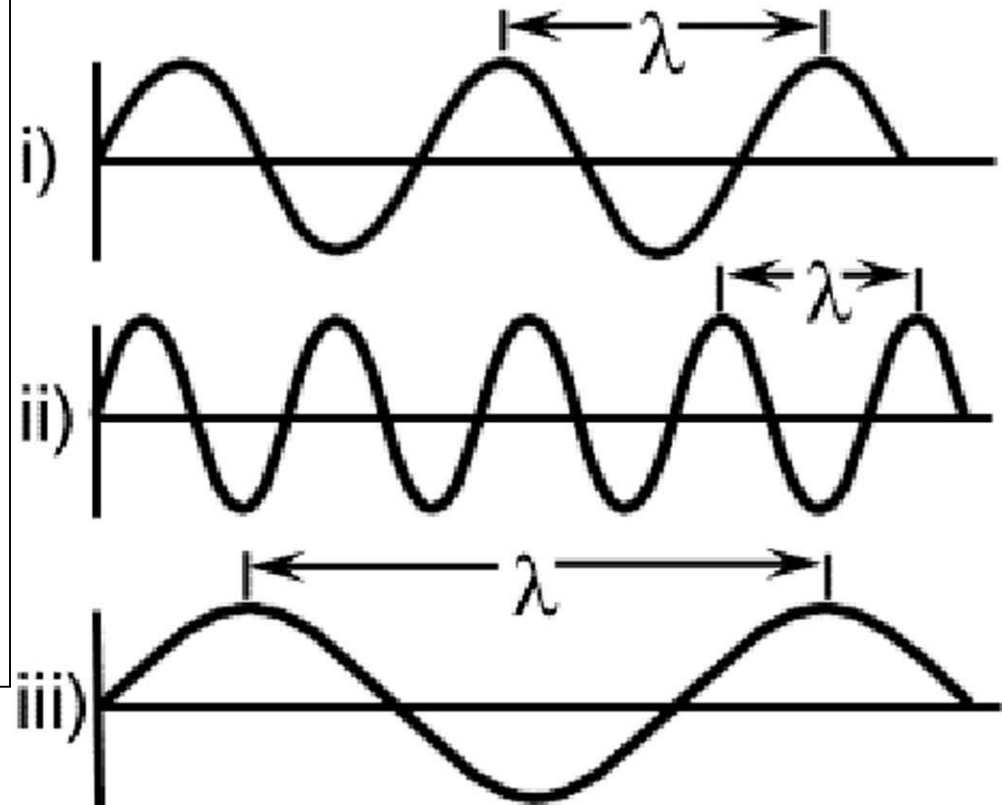
cm = 0,01 m

mm= 0,001 m

$\mu\text{m} = 10^{-6} \text{ m}$

$\text{nm} = 10^{-9} \text{ m}$

Angstrom= 10^{-10} m

Χαρακτηριστικά της ΗΜΑ : Συχνότητα

Ο αριθμός των κορυφών του κύματος που διέρχονται στη μονάδα του χρόνου.

Μονάδα μέτρησης :Hertz (Hz) (cycles/ second)

Σχέσεις ΗΜΑ

- $c = \lambda \cdot \nu$

όπου $c =$ ταχυτ. Φωτός (299.893 km/s)

- $E = h \cdot \nu$

όπου $h =$ σταθερά Planck ($6,626 \times 10^{-34}$ joules * sec)

Ηλεκτρομαγνητικό Φάσμα

Η ταξινόμηση της ΗΜΑ ανάλογα με το μήκος κύματος ή ανάλογα με τη συχνότητα

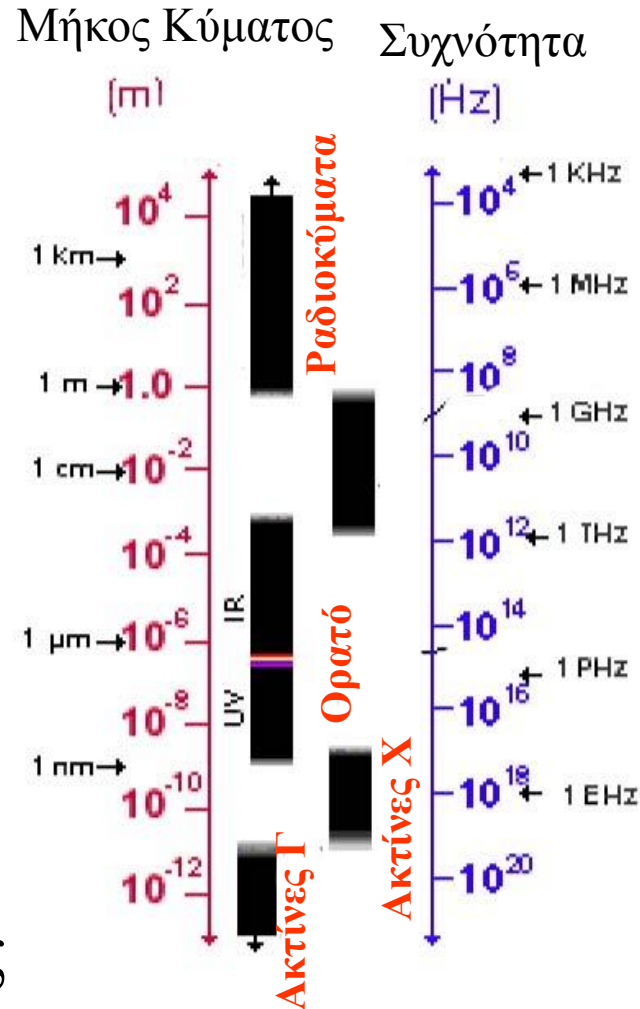
Εκτείνεται από

I. Κοσμικές ακτίνες

μέχρι

II. Ραδιοκύματα

Το ΗΜΑ διακρίνεται σε Ζώνες

Ηλεκτρομαγνητικό φάσμα και κατηγορίες ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων

- Ράδιο-κύματα: Μήκος Κύματος από 10cm-10km.
- Μικροκύματα: Μήκος Κύματος από 1mm - 1m.

Τα Μικροκύματα

Διαιρούνται σε 8 φασματικές ζώνες

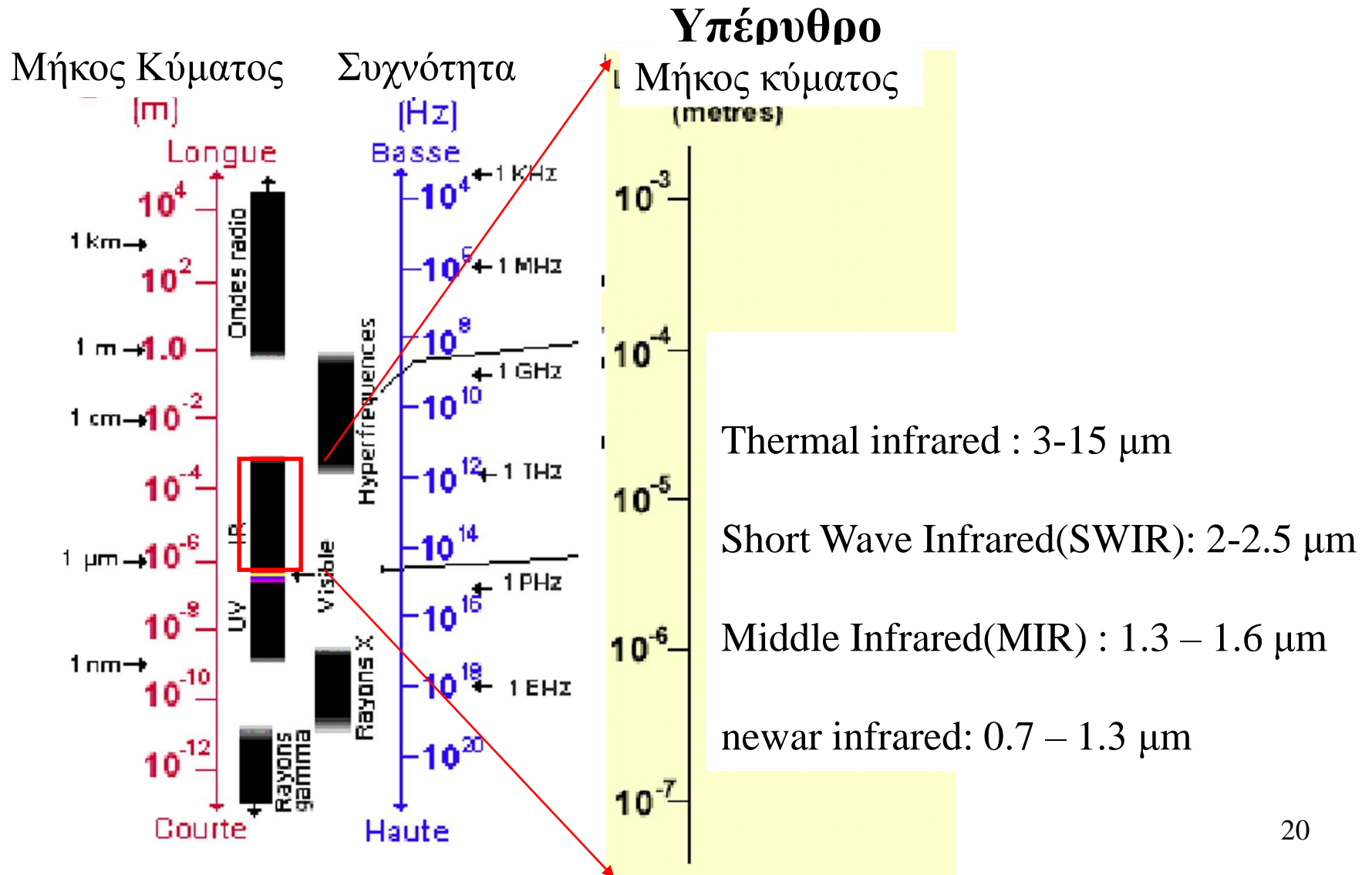
- P ζώνη: 0.3 - 1GHz (30 - 100cm).
- L ζώνη: 1 - 2GHz (15 - 30cm).
- S ζώνη: 2 - 4GHz (7.5 - 15cm).
- C ζώνη: 4 - 8GHz (3.8 - 7.5cm).
- X ζώνη 8 - 12.5GHz (2.4 - 3.8cm).
- Ku ζώνη: 12.5 - 18GHz (1.7 - 2.4cm).
- K ζώνη: 18 - 26.5GHz (1.1 - 1.7cm).
- Ka ζώνη: 26.5 - 40GHz (0.75 - 1.1cm).

Τα Υπέρυθρα μικροκύματα

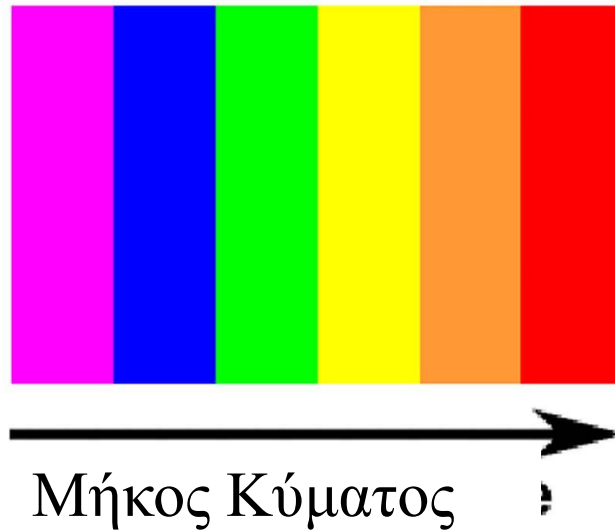
Μήκος κύματος από 0.7 έως 300 μm . 5 κατηγορίες:

- Εγγύς υπέρυθρα μήκη κύματος (Near Infrared, NIR): από 0.7 έως 1.5 μm .
- Υπέρυθρα μικρά μήκη κύματος (Short Wavelength Infrared, SWIR): από 1.5 έως 3 μm .
- Υπέρυθρα μεσαία μήκη κύματος (Mid Wavelength Infrared, MWIR): από 3 έως 8 μm .
- Υπέρυθρα μεγάλα μήκη κύματος (Long Wavelength Infrared, LWIR): από 8 έως 15 μm .
- Υπέρυθρα απομακρυσμένα μήκη κύματος (Far Infrared, FIR): με μεγαλύτερο μήκος κύματος από 15 μm .

Ζώνες ΗΜΑ : ΥΠΕΡΥΘΡΟ

Το Ορατό Φάσμα

Τα Βασικά Χρώματα :

Μπλε – Πράσινο- Κόκκινο

Βιολετί : 0.4 - 0.446 μm

Μπλέ : 0.446 – 0.500 μm

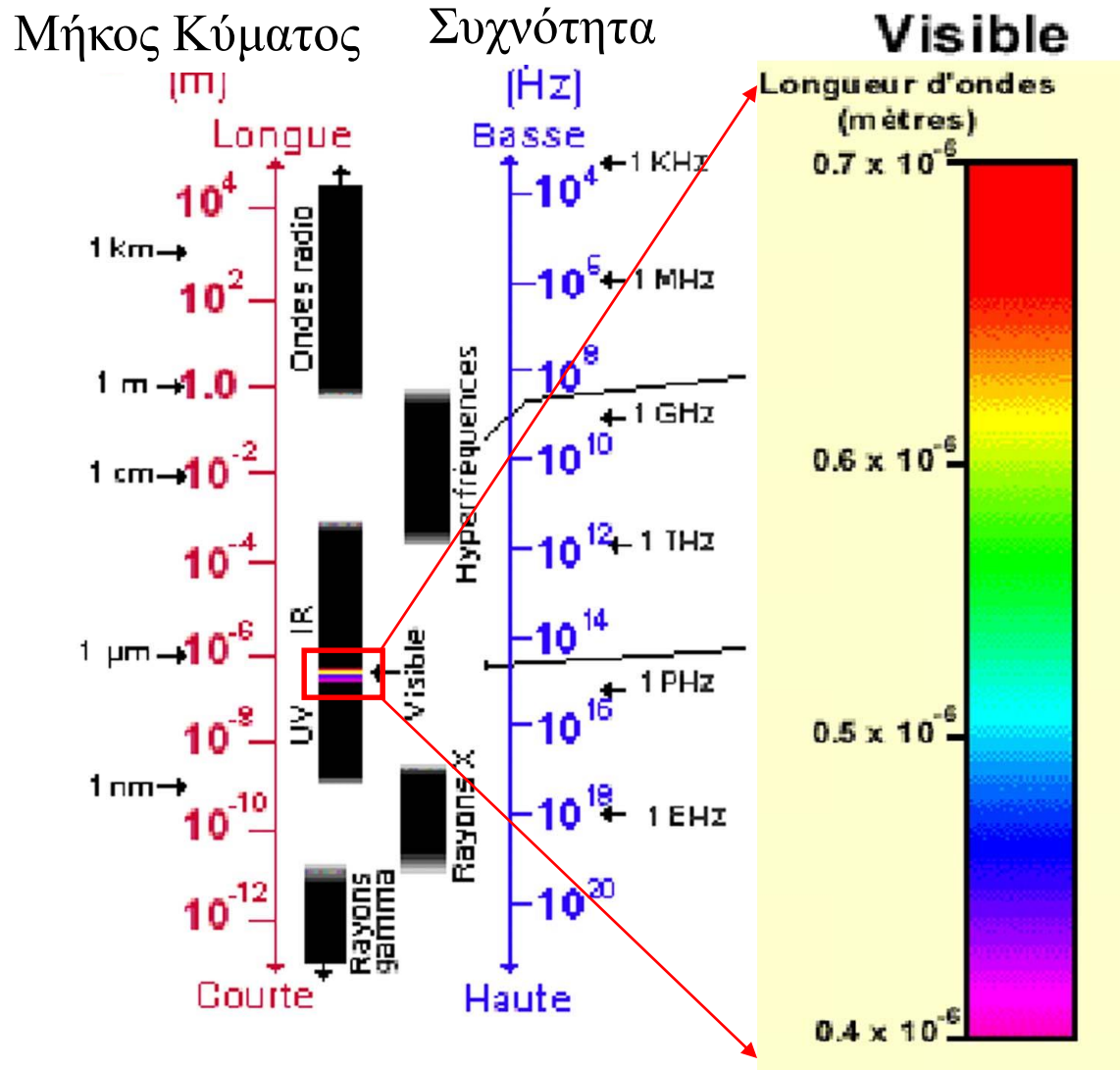
Πράσινο : 0.500 – 0.578 μm

Κίτρινο : 0.578 – 0.592 μm

Πορτοκαλί : 0.592 – 0.620 μm

Κόκκινο : 0.620 – 0.7 μm

Ζώνες ΗΜΑ : ΟΡΑΤΟ

Ορια Ορατού :

700 (κόκκινο) nm

400 (βιολετί) nm

- Τέλος οι φασματικές ζώνες με τα μικρότερα μήκη κύματος είναι:
- Ζώνη του υπεριώδους : από 3 έως 400nm.
- Ζώνες των ακτινών X και των ακτινών Γάμμα (Gamma Rays).

ΗΜΦ & Τηλεπισκόπηση

- Ο Ήλιος παράγει ΗΜΑ σε εύρος φάσματος
Ακτίνες Γ – Ραδιοκύματα
- Η Τηλεπισκόπηση χρησιμοποιεί τις περιοχές του
ΗΜΦ στο :
  - Ορατό
  - Υπέρυθρο

Άσκηση

- Γιατί οι υπεριώδεις ακτίνες είναι επιβλαβείς για τον ανθρώπινο οργανισμό;

Αλληλεπίδραση ΗΜΑ - Ατμόσφαιρας

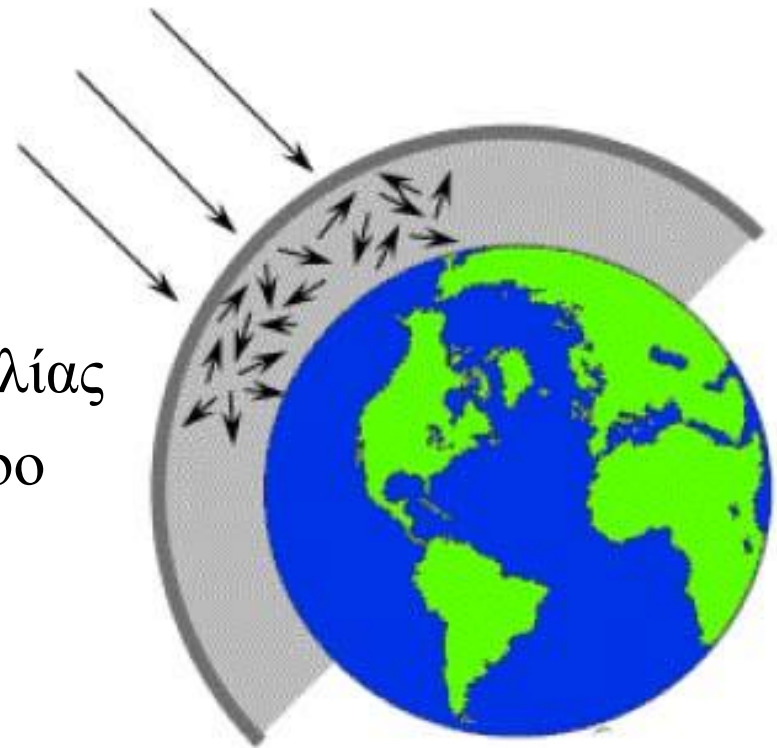
• **Σκέδαση:** Η διασκόρπιση (εκτροπή) της ΗΜΑ από σωματίδια αιωρούμενα στην ατμόσφαιρα

• **Απορρόφηση :**

Όζον : Υπεριώδους Ακτινοβολίας

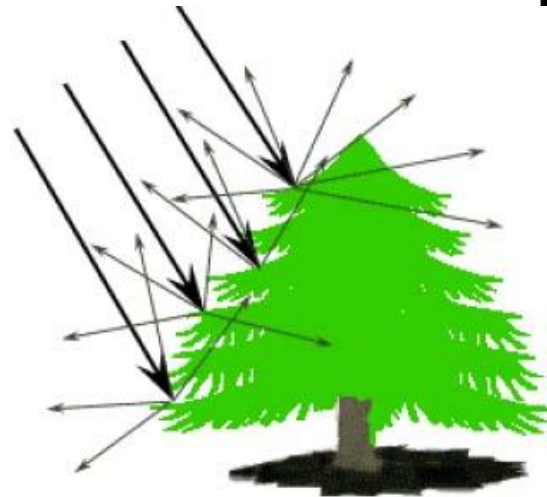
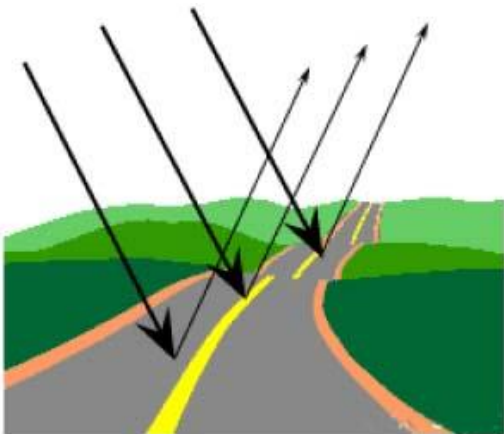
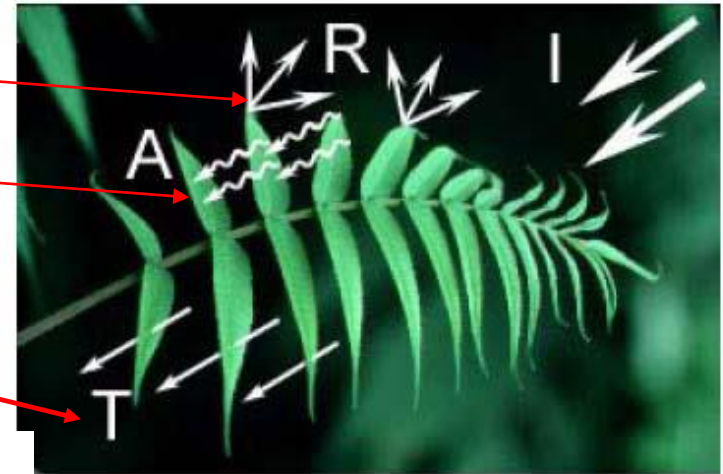
CO₂ : Μέσο και άπω υπέρυθρο

Υγρασία : 5,5μm – 7 μm

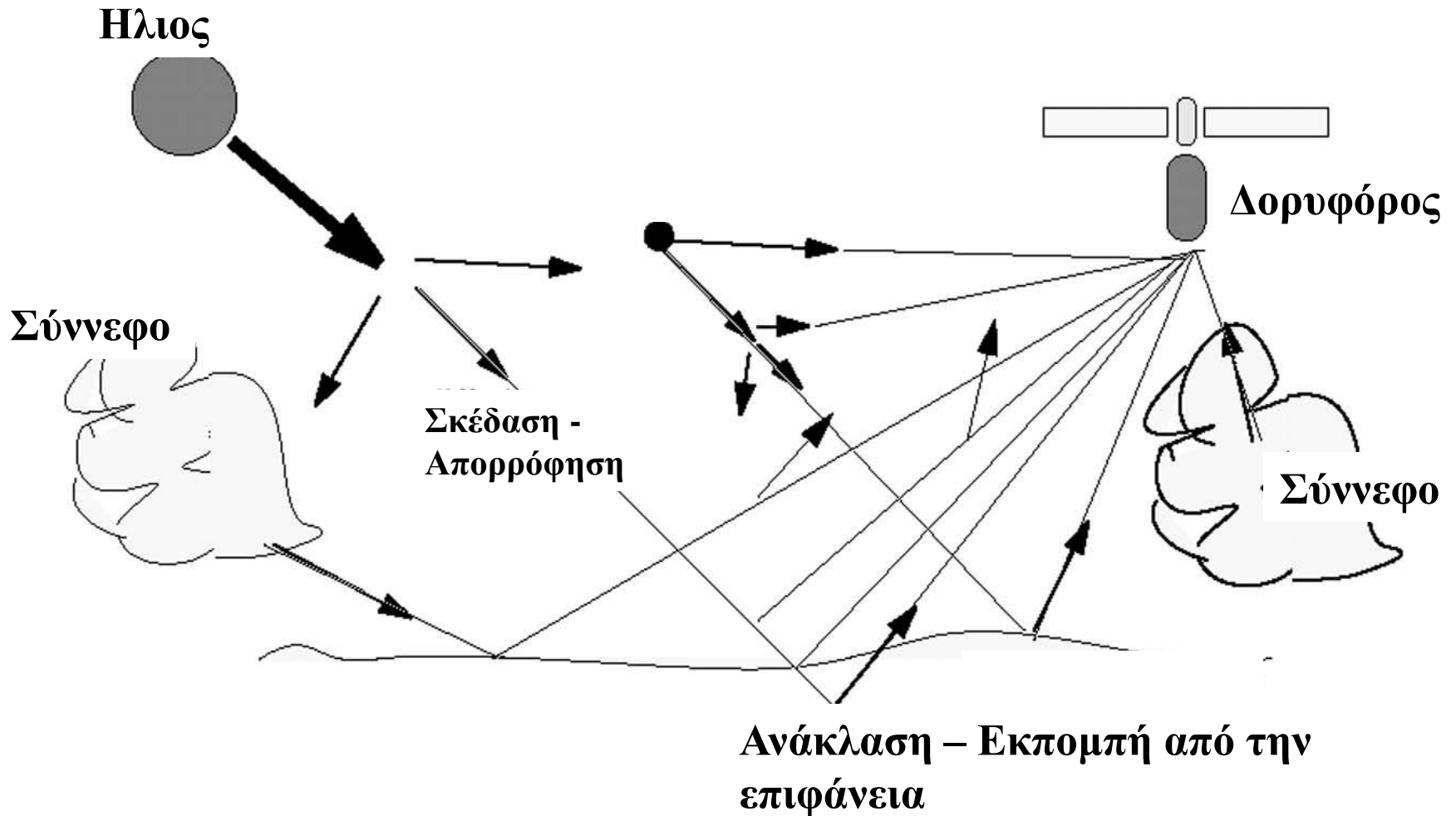

Αλληλεπίδραση ΗΜΑ – Επιφάνεια της γης

- Ανάκλαση
- Απορρόφηση
- Μετάδοση

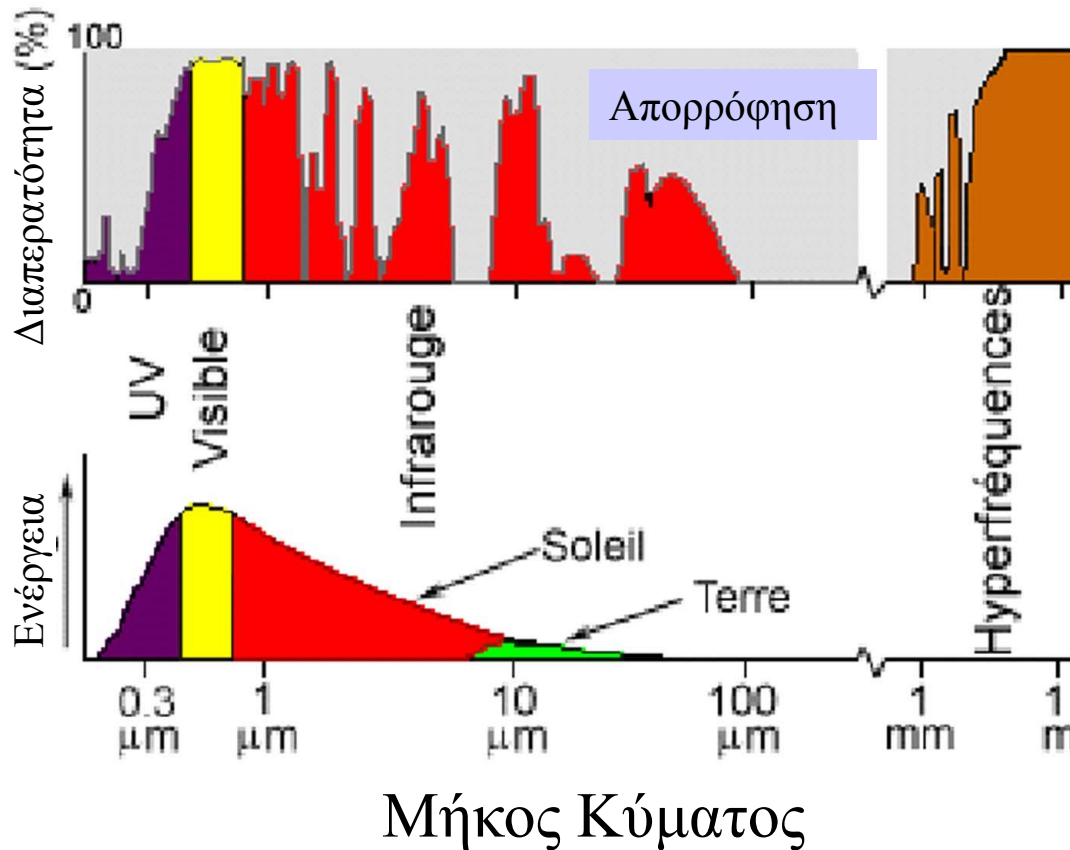

Αλληλεπίδραση ΗΜΑ - Ατμόσφαιρας

Ατμοφαιρικά «Παράθυρα»

Δίοδοι ακτινοβολίας στην Ατμόσφαιρα : Τα μήκη κύματος στα οποία επιτρέπεται η διέλευση της Η.Μ. Ενέργειας μέσω της ατμόσφαιρας

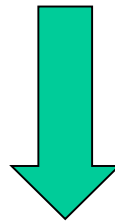
Άσκηση

- Γιατί όταν μεσουραναί ο ήλιος ο ουρανός έχει Μπλέ χρώμα;
- Γιατί κατά την δύση του Ηλίου ο ουρανός έχει κόκκινο – πορτοκαλί χρώμα;

Εικόνα - Φωτογραφία

• Εικόνα : Είναι μια αποτύπωση της έντασης της ΗΜΑ σε καθορισμένη ζώνη του ΗΜΦ (μήκος κύματος)

• Φωτογραφία : Εγγραφή εικόνας αποκλειστικά από φωτογραφικό φιλμ

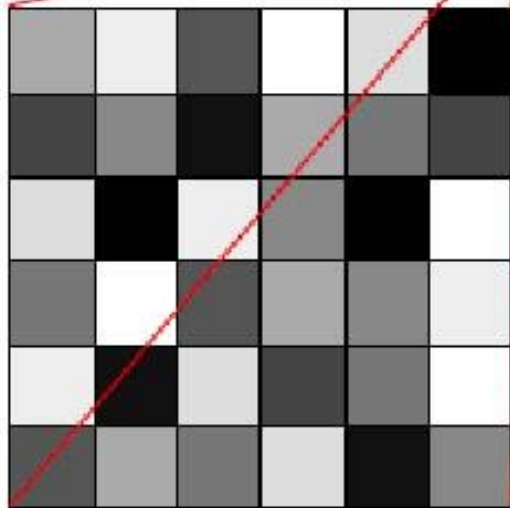
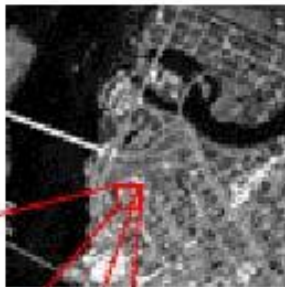

✓ Κάθε φωτογραφία είναι εικόνα

✓ Κάθε εικόνα δεν είναι φωτογραφία

Ψηφιακή Εικόνα

- Αποτελείται από διακριτά στοιχεία (εικονοστοιχεία – pixels)
- Σε κάθε pixel καταγράφεται η τιμή της έντασης της ακτινοβολίας σε δεδομένη περιοχή του ΗΜΦ

170	238	85	255	221	0
68	136	17	170	119	68
221	0	238	136	0	255
119	255	85	170	136	238
238	17	221	68	119	255
85	170	119	221	17	136

Pixels : Το ελάχιστο τμήμα της εικόνας του οποίου η τιμή είναι η φωτεινότητα της εικόνας σε συγκεκριμένο μήκος κύματος

Χαρακτηριστικά των δορυφορικών δεδομένων

Διακριτική Ικανότητα : Η δυνατότητα καταγραφής λεπτομερειών στην επιφάνεια της γης

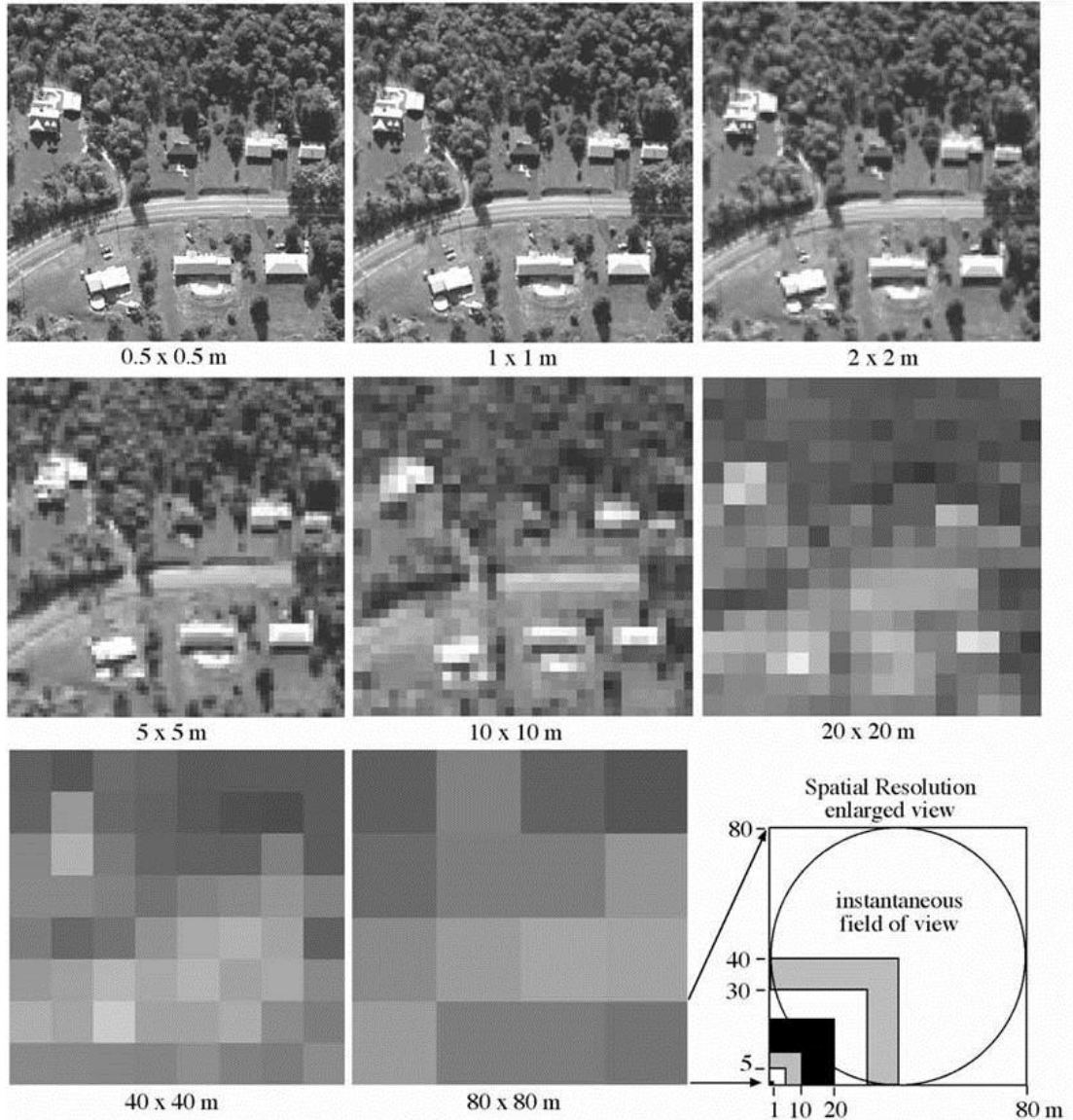

Τα χαρακτηριστικά των δορυφορικών δεδομένων

- ✓ Χωρική Δ.Ι.
- ✓ Φασματική Δ.Ι.
- ✓ Ραδιομετρική Δ.Ι.
- ✓ Χρονική Δ. Ι.

Χωρική Διακριτική Ικανότητα

Μέγεθος του εικονοστοιχείου (pixels) της εικόνας

Ποια εικόνα έχει την υψηλότερη Χ.Δ.Ι.;

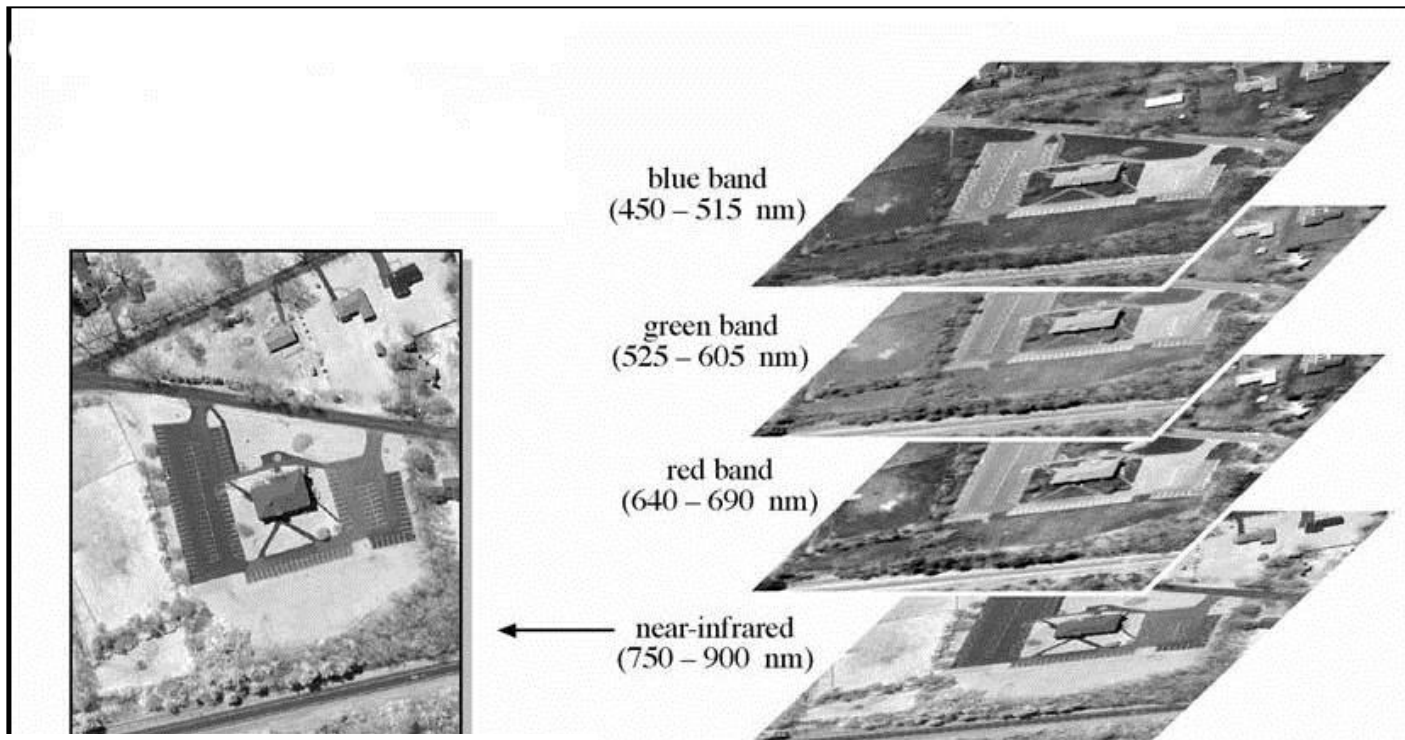
Φασματική Διακριτική Ικανότητα

Εκφράζει

✓ το εύρος των φασματικών καναλιών

&

✓ τον αριθμό των φασματικών καναλιών που χρησιμοποιούνται από το σύστημα καταγραφής

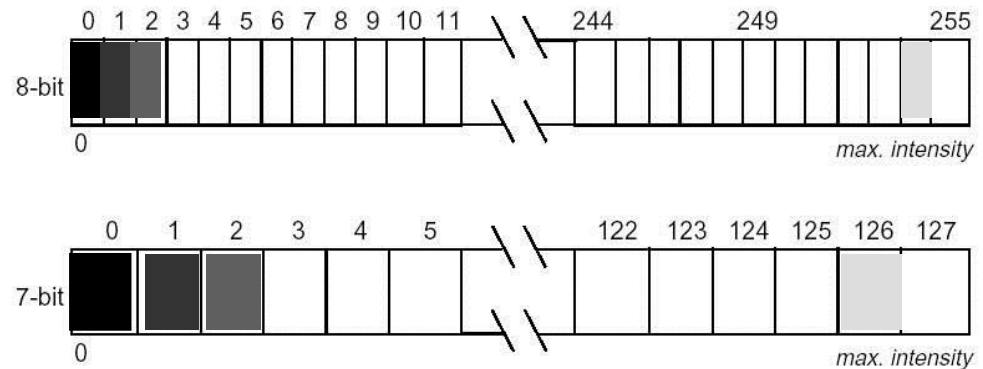

Πανχρωματική Εικόνα

Πολυφασματική Εικόνα

Ραδιομετρική Διακριτική Ικανότητα

-Αριθμός των διαβαθμίσεων του γκριζου (π.χ. 256) που χρησιμοποιούνται για την ψηφιοποίηση της έντασης της ακτινοβολίας

Χρονική Διακριτική Ικανότητα

Η συχνότητα συλλογής στοιχείων για μια συγκεκριμένη περιοχή

